

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนบ้านนากอ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัยตามลำดับดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัย
2. สรุปผลการวิจัย
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

1. วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยเรื่อง การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนบ้านนากอ มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย ดังต่อไปนี้

1. เพื่อพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนบ้านนากอ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1
2. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนบ้านนากอ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1

2. สรุปผลการวิจัย

การวิจัย การพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนบ้านนากอ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 โดยใช้การวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) ผลการวิจัยพบว่า สภาพแวดล้อมก่อนการพัฒนา โรงเรียนยังจัดสภาพแวดล้อมไม่ยังไม่ดีเท่าที่ควรของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและยังไม่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้เท่าที่ควร ยังไม่เหมาะสมในอันที่จะเสริมสร้างเจตคติอันมีที่ติงาม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้เกิดขึ้นกับนักเรียน หลังจากได้ดำเนินการพัฒนาตามกระบวนการของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ได้มีการสังเกต นิเทศ ติดตามการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องประชุมเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหามาอย่างต่อเนื่อง ทำให้

วินัย ความสามัคคีในหมู่คณะ ไม่เอาใจเอาเปรียบผู้อื่น รู้จักมีความรับผิดชอบต่อนตนเองในสังคมส่วนรวมเป็นอย่างดี เป็นคนดีของสังคม ส่งผลให้นักเรียนเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ และมีคุณลักษณะที่พึงงาม ทำให้เกิดการพัฒนากาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา กิจกรรมการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีความสุขผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเพิ่มขึ้น ทั้งในระดับโรงเรียน และระดับเขตพื้นที่การศึกษา กิจกรรมการเรียนการสอนดำเนินไปได้ด้วยดี

การดำเนินการวิจัยพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนบ้านนากอ เป็นการดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการ มีผลทำให้สภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย และมีความปลอดภัย มีบรรยากาศโดยทั่วไปเอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัย ผู้ร่วมวิจัย ตลอดจนนักเรียนและผู้ปกครองโรงเรียนบ้านนากอ ได้รับความพึงพอใจในการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในครั้งนี้ นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข มีวินัย มีความรับผิดชอบต่อนตนเองและสังคมส่วนรวม เป็นคนดีของสังคมและประเทศชาติต่อไป

3. อภิปรายผล

การวิจัย การพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของ โรงเรียนบ้านนากอ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองคาย เขต 1 ตามหลักการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) พบว่าจากการดำเนินการวิจัยการพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของ โรงเรียนบ้านนากอ ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากผู้ร่วมวิจัย ทำให้การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การดำเนินการวิจัยไม่มีปัญหาและอุปสรรคใดๆ ซึ่งการวิจัยได้ใช้กระบวนการในการดำเนินการอยู่หลายขั้นตอน และได้ผลการพัฒนาเป็นบรรยากาศมุ่งหมายในการวิจัย คือ โรงเรียนมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้สภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนสะอาด มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย มีความปลอดภัย มีที่ทิ้งขยะและที่กำจัดขยะที่เป็นสัดส่วน มีสภาพและบรรยากาศโดยทั่วไปมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น มีบรรยากาศที่น่าจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้บริหารและครูผู้ร่วมวิจัยให้ความร่วมมือและเห็นความสำคัญของการพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ จากผลวิจัยดังกล่าวมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของ โกวิท มัชฌิมา (2550 : 81-83) ซึ่งได้ศึกษาวิจัยการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 พบว่า

วินัย ความสามัคคีในหมู่คณะ ไม่เอาर्डเอาเปรียบผู้อื่น รู้จักมีความรับผิดชอบต่อตนเองในสังคมส่วนรวมเป็นอย่างดี เป็นคนดีของสังคม ส่งผลให้นักเรียนเรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ และมีคุณลักษณะที่ดีงาม ทำให้เกิดการพัฒนาการทางด้านกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา กิจกรรมการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีความสุขผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเพิ่มขึ้น ทั้งในระดับโรงเรียน และระดับเขตพื้นที่การศึกษา กิจกรรมการเรียนการสอนดำเนินไปได้ด้วยดี

การดำเนินการวิจัยพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนบ้านนากอ เป็นการดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการ มีผลทำให้สภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนสะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย และมีความปลอดภัย มีบรรยากาศโดยทั่วไปเอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้วิจัย ผู้ร่วมวิจัย ตลอดจนนักเรียนและผู้ปกครองโรงเรียนบ้านนากอ ได้รับความพึงพอใจในการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในครั้งนี้ นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข มีวินัย มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมส่วนรวม เป็นคนดีของสังคมและประเทศชาติต่อไป

3. อภิปรายผล

การวิจัย การพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของ โรงเรียนบ้านนากอ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานองคาย เขต 1 ตามหลักการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) พบว่าจากการดำเนินการวิจัยการพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนบ้านนากอ ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากผู้ร่วมวิจัย ทำให้การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การดำเนินการวิจัยไม่มีปัญหาและอุปสรรคใดๆ ซึ่งการวิจัยได้ใช้กระบวนการในการดำเนินการอยู่หลายขั้นตอน และได้ผลการพัฒนาเป็นบรรลุนความมุ่งหมายในการวิจัย คือ โรงเรียนมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้สภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนสะอาด มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย มีความปลอดภัย มีที่ทิ้งขยะและที่กำจัดขยะที่เป็นสัดส่วน มีสภาพและบรรยากาศโดยทั่วไปมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น มีบรรยากาศที่น่าจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ผู้บริหารและครูผู้ร่วมวิจัยให้ความร่วมมือและเห็นความสำคัญของการพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ จากผลวิจัยดังกล่าวมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของ โกวิท มัชฌิมา (2550 : 81-83) ซึ่งได้ศึกษาวิจัยการจัดสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 พบว่า

การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษามีผลรวมอยู่ในระดับมาก ครูผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อการจัดสภาพแวดล้อมในระดับมาก

จากผลการวิจัยที่จำแนกเป็นรายด้านทั้ง 3 ด้านที่ 1 ด้านอาคารสถานที่ ซึ่งมีผลการพัฒนาพบว่า บริเวณ โรงเรียน โดยทั่วไปมีสภาพแวดล้อมที่สะอาดมากยิ่งขึ้น ไม่มีขยะมูลฝอย และสิ่งปฏิกูลต่าง ๆ ทิ้งเกลื่อนกลาด สภาพแวดล้อมมีความสวยงามเป็นระเบียบและมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาดีขึ้นกว่าเดิม มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูและนักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า กระทรวงศึกษาธิการ (2542 : 15-29) ได้กำหนดหลักการจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการส่งเสริมสนับสนุน ให้ผู้สอนจัด สภาพแวดล้อม ตลอดจนสื่ออำนวยความสะดวก เพื่อให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543 : 24) ที่ได้ระบุสาระสำคัญของมาตรฐานการศึกษา เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเฉพาะมาตรฐานด้านกระบวนการ มาตรฐานที่ 15 ให้มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ด้านที่ 2 ด้านความปลอดภัย ซึ่งมีผลการพัฒนาพบว่า บริเวณ โรงเรียน โดยทั่วไปมีการจัดสภาพแวดล้อมเป็นระเบียบเรียบร้อย มีการจัดวางสิ่งของให้มีความปลอดภัย อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ เมื่อใช้แล้วเก็บเข้าที่อย่างเป็นระเบียบ สภาพแวดล้อม โดยทั่วไปมีความปลอดภัยในการเล่นและทำกิจกรรมของนักเรียน ส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข ซึ่งตรงกับแนวคิดของ เทื่อน ทองแก้ว (2538 : 74) ที่กล่าวว่าสภาพแวดล้อมโดยรอบมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของบุคคล บุคคลที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี ย่อมปรับพฤติกรรมของตนเองไปในทางที่ดีต่อการเรียนรู้ของบุคคล บุคคลที่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดี ย่อมปรับพฤติกรรมของตนเองไปในทางที่ดีต่อการเรียนการสอน จึงได้เน้นให้มีการจัดสภาพแวดล้อมทางการเรียนรู้รอบตัวของนักเรียน

นอกจากนี้สภาพแวดล้อมนอกห้องเรียนก็มีความสำคัญเนื่องจากการสร้างความปลอดภัยในโรงเรียนเพื่อให้เกิดความปลอดภัยแก่ผู้เรียน (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2541 : 112 – 114) ส่วนการพัฒนาสภาพแวดล้อมนอกห้องเรียน ในด้านที่ 3 ด้านสุขภาพอนามัยของโรงเรียน ผลการพัฒนาสภาพแวดล้อมพบว่า โรงเรียนได้มีการจัดที่ทิ้งขยะให้เป็นสัดส่วนมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย มีเตาเผากำจัดขยะที่ถูกวิธี นักเรียนมีสุขภาพอนามัยที่ดี โดยกรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข (2535 : 3) ได้ให้ความหมายของอนามัยสิ่งแวดล้อมว่า “ การจัดการและควบคุมสิ่งแวดล้อมที่เป็นหรืออาจ

ที่อยากเรียนและเกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้เพิ่มขึ้น ความสำคัญของสภาพแวดล้อมจึงมีผลต่อการเรียนรู้และมีความสำคัญต่อผู้เรียน สภาพแวดล้อมการเรียนรู้เสริมสร้างบรรยากาศในการเรียน สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ดีจะทำให้บรรยากาศในการเรียนเอื้อต่อการเรียนการสอนให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุด ในสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่มีความสะดวกสบาย สงบ ปราศจากสิ่งรบกวน จะช่วยสร้างบรรยากาศทางวิชาการให้เกิดขึ้นทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นที่จะศึกษาหาความรู้หรือทำกิจกรรมการเรียนรู้ต่าง ๆ สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสมจะช่วยลดความเมื่อยล้า หรือความอ่อนเพลีย จะช่วยให้ผู้เรียนคลายความเมื่อยล้าของสายตา นอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาได้อีกด้วย

4. ข้อเสนอแนะ

4.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำไปใช้

4.1.1 ควรสร้างจิตสำนึกและสร้างความตระหนักให้กับครูและนักเรียนในการพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้เพื่อให้การพัฒนาสภาพแวดล้อมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดผลการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

4.1.2 ควรส่งเสริมการพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ซึ่งเป็นกระบวนการที่จะช่วยให้เกิดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ภายนอกห้องเรียนได้เป็นอย่างดี อันจะส่งผลให้ผู้เรียนเกิดทักษะความรู้ มีความสามารถในการสร้างองค์ความรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง จากสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

4.1.3 โรงเรียนควรได้ดำเนินการพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ นักเรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข

4.1.4 โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครอง ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของโรงเรียน

4.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

4.2.1 ควรมีการศึกษาเจตคติของผู้ปกครองและชุมชนในการพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในโรงเรียน

4.2.2 ควรวิจัยและพัฒนา รูปแบบการพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้
ของโรงเรียน โดยใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อพัฒนารูปแบบและพัฒนาประสิทธิภาพใน
การดำเนินงานของผู้วิจัย ตลอดจนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในกาพัฒนาที่นำไปสู่ความสำเร็จต่อไป

4.2.3 ควรพัฒนาสภาพแวดล้อมในด้านอื่น ๆ ให้มีสภาพที่เอื้อต่อการเรียนรู้ใน
ทุก ๆ ด้านพร้อม ๆ กันเพื่อให้สภาพแวดล้อมของโรงเรียนมีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้
มากยิ่งขึ้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY